



ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

14 Μαΐου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. κ. Κωνσταντίνο Σκρέκα.

Θέμα: «SOS για το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή»

Κύριε Υπουργέ,

Οι χώροι πρασίνου στους αστικούς και περιαστικούς ιστούς αποτελούν κρίσιμο δείκτη ποιότητας ζωής, αλλά κυρίως υγείας των κατοίκων. Σύμφωνα με τις συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, τουλάχιστον 9 τ.μ. πρασίνου πρέπει να αναλογούν ανά κάτοικο, με ιδανική τιμή τα 50 τ.μ. κατά κεφαλή. Ευρήματα πολύ πρόσφατα δημοσιευμένης έρευνας¹ καταλήγουν ότι η αντίστοιχη τιμή στο Π.Σ. Αθηνών υπολείπεται των 6 τ.μ. ανά επίσημα δηλωθέντα κάτοικο.

Εν ολίγοις, σε κάθε περίπτωση διαπιστώνεται ότι ο χώρος πρασίνου ανά κάτοικο είναι κατά 35% χαμηλότερος από τον ελάχιστο συνιστώμενο κατά Π.Ο.Υ. Δεδομένης, μάλιστα, και της κοινά αποδεκτής ασυμφωνίας μεταξύ επίσημα δηλωθέντα και πραγματικά διαμέλλοντα - μεγαλύτερου- πληθυσμού, η πραγματική εικόνα είναι ακόμη χειρότερη. Η Αθήνα του τσιμέντου είναι μια πόλη η οποία επιβαρύνει την υγεία των κατοίκων της και κατατάσσεται στην 4^η από το τέλος θέση διεθνώς αναφορικά με χώρους πρασίνου κατά κεφαλή.

Δεδομένων των υποχρεώσεων της Πολιτείας να μεριμνά αφενός για την υγεία των πολιτών (άρ. 21 παρ. 3 εδ. α΄ Συντάγματος) λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα ή απέχοντας από δραστηριότητες προς εξασφάλιση της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας των ατόμων, και αφετέρου για το περιβάλλον (άρ. 24 Συντάγματος), αποτελεί ζήτημα ύψιστης προτεραιότητας η άμεση υλοποίηση έργων δημιουργίας χώρων πρασίνου στην Αθήνα.

Στο πλαίσιο αυτών ακριβώς των υποχρεώσεων της Πολιτείας εντάσσεται η πρόταση για το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή, όπως τη διατυπώνουν οι κάτοικοι της Αθήνας μέσω παραδοσιακών και ενεργών συλλογικοτήτων τους, όπως ο Πολιτιστικός Σύλλογος Άνω Αμπελοκήπων (ιδρ. 1952) και η Επιτροπή Αγώνα για το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή.

¹ Clark, D. Green Space per Inhabitant in the City of Athens in Greece in 2018. Statista. Διαθέσιμη διαδικτυακά στον ιστότοπο: <https://www.statista.com/statistics/860773/green-areas-per-inhabitant-in-athens-in-greece>

ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ & ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η περιοχή εκτείνεται σε περίπου 4.500 στρέμματα, στα 3.000 περίπου των οποίων (Περιφερειακή Ζώνη Δ2) έχουν εγκατασταθεί σημαντικές δραστηριότητες (Νοσοκομεία, Υπουργεία, Πολυτεχνείο, κ.λπ.), πλην όμως επιτρέπουν την ύπαρξη μεγάλων ελεύθερων χώρων σε ποσοστό περίπου 60% της έκτασης, ενώ στα υπόλοιπα 1.500 (Ζώνη Δ1, πυρήνας πάρκου) από τις αρχές του προηγούμενου αιώνα εγκαταστάθηκαν στρατόπεδα, τα οποία περιλαμβάνουν κτήρια αλλά και μεγάλους ελεύθερους χώρους πρασίνου.

Δυστυχώς, σήμερα οι πολίτες που καθημερινά επισκέπτονται την περιοχή διαπιστώνουν υποβάθμιση του περιβάλλοντος και δυσκολία πρόσβασης. Δημόσιες περιφράξεις με συρματοπλέγματα και αυθαίρετες κατασκευές (λ.χ. στα 11,19 στρέμματα φερόμενης ιδιοκτησίας ΤΕΘΑ στο από 2018 αποχαρκτηρισμένο τμήμα του Στρατοπέδου Βαρύτη, σε περιβάλλοντα χώρο ναού) κατακερματίζουν τον ενιαίο χαρακτήρα του πάρκου.

Η ρύπανση του Πάρκου βαίνει καθημερινά αυξανόμενη από σκουπίδια, υλικά κατεδάφισης και αποξήλωσης, εγκαταλελειμμένα αυτοκίνητα, ενώ σημαντικό μέρος του έχει καταλήξει τόπος μακροχρόνιας και διαρκούς στάθμευσης πλήθους μεγάλων τροχοφόρων (εκδρομικά λεωφορεία, φορτηγά, οχήματα εργοταξίων, τροχόσπιτα, κ.λπ.).

Ιδίως μετά τις αρνητικές για το πράσινο εξελίξεις στους άλλους μεγάλους ελεύθερους χώρους της πόλης (Ελαιώνας - πλήρης υποβάθμιση και τσιμεντοποίηση, πρώην αεροδρόμιο Ελληνικού - ανέγερση γιγαντιαίας περίκλειστης κοινότητας στα πρότυπα Ριβιέρας), το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή αποτελεί όχι μόνο σημαντικό πόλο υπερτοπικού υψηλού πρασίνου συνδέοντας τον Υμηττό με τον αστικό ιστό, αλλά και ο μοναδικός σήμερα ελεύθερος δημόσιος χώρος στην Αθήνα. Τα οφέλη για όλους του κατοίκους του πυκνοδομημένου και περιβαλλοντικά ταλαιπωρημένου λεκανοπεδίου από τη δημιουργία του Μητροπολιτικού Πάρκου Γουδή θα είναι τεράστια, καθώς:

1. Οι κάτοικοι έχουν θα πρόσβαση σε μια απαραίτητη κοντινή διέξοδο άθλησης, επικοινωνίας, ψυχαγωγία, και πολιτιστική δημιουργία, δίπλα σε σταθμούς Μετρό, αλλά και σε καταφύγιο σε περίπτωση φυσικών καταστροφών.
2. Οι μικροκλιματικές συνθήκες θα βελτιωθούν, καθώς το υψηλό πράσινο απορροφά τα αιωρούμενα σωματίδια και μετριάξει τις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.
3. Θα διευκολυνθεί η αναγκαία ροή των αερίων μαζών από τον Υμηττό, αφού μόνο από τη συγκεκριμένη περιοχή ο ορεινός όγκος του Υμηττού εισχωρεί ομαλά στον αστικό ιστό.
4. Θα διατηρηθεί ο πλούτος της χλωρίδας και της ορνιθοπανίδας και θα διασωθεί το μικρό τμήμα της κοίτη του ποταμού Ιλισού που έχει απομείνει από τις καταστροφικές οικοδομικές επιχωματώσεις (μπαζώματα).
5. Θα κατοχυρωθεί στην πράξη η σπουδαία θέση του χώρου στη νεότερη ιστορία μας, ως τόπου μνήμης του στρατιωτικού συνδέσμου το 1909, της εκτέλεση των έξι της Μικρασιατικής

καταστροφής το 1922, των δικών και εκτελέσεων του εμφυλίου (εκτέλεση Μπελογιάννη το 1952, κ.λπ.), της εμπλοκής των στρατιωτικών μονάδων στο πραξικόπημα του 1967, και της καταστολής της φοιτητικής εξέγερσης στο Πολυτεχνείο το 1973.

6. Θα αναδειχθούν διατηρητέα κτίσματα υψηλής αρχιτεκτονικής αξίας (λ.χ. Διοικητήριο, στάβλοι υπικού, στρατώνες, κ.λπ.), δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής (αρτοποιείο, Ασετυλίνη, υδατόπυργοι κ.λπ.), αλλά και μεμονωμένα αξιόλογα κτήρια (Σχολή Χωροφυλακής κ.λπ.).

ΝΟΜΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο Ν. 732/77 στο άρ. 1 αυτού προέβλεπε ότι *«έκτασις εννεακοσίων εξήκοντα πέντε (965) πλέον ή έλαττον στρεμμάτων κειμένη εις περιοχήν "Γουδί" Αττικής, ανήκουσα κατά κυριότητα εις το Ταμείον Εθνικής Αμύνης (ΤΕΘΑ) και τον Αυτόνομον Οικοδομικόν Οργανισμόν Αξιοματικών (ΑΟΟΑ)... επιτρέπεται να παραχωρήται κατά κυριότητα άνευ ανταλλάγματος εις τους Δήμους Αθηναίων και Ζωγράφου επί τω σκοπώ δημιουργίας χώρου πρασίνου (άλσους)... Εκ της εις έκαστον Δήμον παραχωρουμένης εκτάσεως ποσοστόν μέχρι 10% δύναται να χρησιμοποιηθή υπό τούτου δια την ανέγερσιν κτιρίων».*

Με το άρ. 34 Ν. 3164/2003, το μόλις προαναφερθέν ποσοστό 10% διπλασιάστηκε εις βάρος του πρασίνου σε 20% και παρασχέθηκε η δυνατότητα εκτός από ανέγερση κτηρίων να υλοποιείται και *«κατασκευή έργων υποδομής.»*

Στο άρ. 3 Ν. 1515/85 (Ρυθμιστικό Σχέδιο και Προστασία Περιβάλλοντος Αθήνας) αναλαμβάνεται ρητά η υποχρέωση της Πολιτείας για *«Ανάδειξη και προστασία των ιστορικών στοιχείων και η οικολογική ανασυγκρότηση, ανάδειξη και προστασία του Αττικού Τοπίου, των ορεινών όγκων, των τοπίων φυσικού κάλλους και των ακτών, βελτίωση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής.»*

Στα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια Αθήνας (ΦΕΚ 80/Δ/1988) και Ζωγράφου (ΦΕΚ 36/Δ/1989) προβλέπεται *«δημιουργία υπερτοπικού πόλου αναψυχής - αθλητισμού».*

Το Συμβούλιο της Επικρατείας (Ε' Τμήμα) στο Πρακτικό επεξεργασίας 64/1992 κρίνει ότι *«η πολιτεία οφείλει να προγραμματίζει και να ελέγχει την πολεοδομική δραστηριότητα και όχι να ρυμουλκείται από την επενδυτική δραστηριότητα των ενδιαφερομένων στην ανάπτυξη και οικοπεδοποίηση της γης»*, άποψη την οποία έχει επικαλεστεί επανειλημμένα σε πορίσματά του ο Συνήγορος του Πολίτη.

Ο Ν. 2508/1997 για τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας έθεσε στο άρθρο 1 ως σκοπό του και κατευθυντήριες αρχές του τις εξής: *«Η προστασία, ανάδειξη και περιβαλλοντική αναβάθμιση των χώρων πρασίνου και λοιπών στοιχείων του φυσικού, αρχιτεκτονικού, ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος των πόλεων, των οικισμών και του περιαστικού χώρου.»*

Στις 17.10.2001 ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου του τότε Υπουργείου Περιβάλλοντος ενέκρινε αρχιτεκτονική μελέτη του τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, η οποία αναφέρεται σε *«Ενιαίο Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή - Ιλισίων υψηλής οικολογικής ποιότητας, υψηλού πρασίνου, με περιορισμένες χρήσεις πολιτισμού, αθλητισμού και αναψυχής.»*

Στην προαναφερθείσα μελέτη βασίστηκε το ΠΔ της 14.06.2011: Καθορισμός μέτρων προστασίας της περιοχής του όρους Υμηττού και των Μητροπολιτικών Πάρκων Γουδή - Ιλισίων, (ΦΕΚ 187/Δ/2011), στο οποίο κυριαρχεί η χρήση του κοινόχρηστου Πρασίνου, δεν επιτρέπεται η δόμηση νέων κτηρίων, απαγορεύεται η κυκλοφορία οχημάτων στον πυρήνα του πάρκου και επιτρέπεται η κατασκευή μόνο πεζόδρομων και ποδηλατοδρόμων, όχι μόνο δεν υλοποιήθηκε.

Τέλος, στον Ν. 4277/2014 (Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας) επιβεβαιώνεται το πάλιν η υποχρέωση οριοθέτησης και παράδοσης στους κατοίκους του Μητροπολιτικού Πάρκου Γουδή, υψηλού πρασίνου.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Δυστυχώς, το ξεκάθαρα ευνοϊκό προαναφερθέν καθεστώς επίκειται να ανατραπεί δυσμενέστερα σύμφωνα με την από 16.07.2020 Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία θα καθορίσει κυρίως το εξαναγγελλθέν νέο Π.Δ. σε αντικατάσταση του ισχύοντος από το 2011. Και τούτο διότι η ΣΜΠΕ εισάγει καταστροφικές μεταβολές σε σημαντικές ενότητες εντός του Μητροπολιτικού Πάρκου.

Συγκεκριμένα, η ΣΜΠΕ:

1. Προτείνει σοβαρή σμίκρυνση του πυρήνα του Πάρκου, με αφαίρεση του χώρου του κεντρικού κτηρίου ιππασίας και δύο κτηρίων παλαιών στάβλων από την οικεία ζώνη Δ1 και τη μεταφορά στη ζώνη Δ2 (περιφερειακή). Η πρόταση αυτή επιχειρεί αναδρομικά να θεραπεύσει τη νομική ασυνέπεια του Ν. 4623/2019, ο οποίος επιτρέπει να στεγαστεί στο κεντρικό κτήριο ιππασίας Γενική Γραμματεία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στα παρακείμενα δύο κτήρια παλαιών στάβλων η Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (ΕΠΟ), κατά παράβαση του ισχύοντος Π.Δ.

2. Πρόθεση περαιτέρω σμίκρυνση προκύπτει από την όμοια ακριβώς πρόταση για το ακαλαίσθητο, φαραωνικό (καλύπτει έκταση 25 στρεμμάτων) και όλως εγκαταλειμμένο κτηρίου του πρώην Ολυμπιακού Κέντρου Badminton, μιας και αγνοεί την ισχύουσα πρόβλεψη ότι *«το κτίριο του Ολυμπιακού Κέντρου Μπάντμιντον, στον πυρήνα του Μητροπολιτικού Πάρκου Γουδή, κατεδαφίζεται μετά την λήξη της τρέχουσας σύμβασης με τον ανάδοχο...»*. Μάλιστα, παρότι η Διοίκηση υποχρεούται να τηρεί και να υλοποιεί τις αποφάσεις των δικαστηρίων, η αλλαγή ζώνης, η διατήρηση του κτηρίου και η πρόβλεψη εργασιών *«ανακαίνισης και εκσυγχρονισμού»* περιφρονούν και παραβιάζουν παράνομα και ευθέως την απόφαση

1970/2012 του ΣΤΕ περί ακύρωσης των οικοδομικών αδειών και κατεδάφισης του ΟΚΜ διότι «κατακερματίζει τον πυρήνα του πάρκου, δημιουργεί εικόνα απέραντου πάρκινγκ, που δεν ταιριάζει σε πάρκο, και τελικά επιδεινώνει τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων, όχι μόνο της ευρύτερης περιοχής, αλλά και ολόκληρου του λεκανοπεδίου Αττικής».

3. Προβλέπει τη δυνατότητα κατασκευής τεράστιου υπόγειου χώρου στάθμευσης περίπου 1000 θέσεων στον πυρήνα του Πάρκου, παρότι: α) θα αποκλειστεί πλέον η δυνατότητα ύπαρξης υψηλού πρασίνου στον πυρήνα του Πάρκου, παρά την τεράστια ανάγκη, β) δεν κρίνεται απαραίτητη για την προσέλευση των επισκεπτών, αφού ήδη προβλέπεται η κατασκευή υπαίθριων χώρων στάθμευσης περιφερειακά του Μητροπολιτικού Πάρκου, γ) εγγύτητα ή και παρακειμένως λειτουργούν και θα λειτουργήσουν αρκετοί «βολικοί» σταθμοί Μετρό (Κατεχάκη, Πανόρμου, Εθνική Άμυνα προσεχώς Γουδή-Ζωγράφου).

4. «Ανοίγει πράσινο φως» στη δυνατότητα παραμονής στρατοπέδων. Παρότι ο προαναφερθείς Ν. 732/77 προέβλεπε τη δυνατότητα παραχώρησης 965 στρεμμάτων και η πλήρης έκταση μεταγράφηκε στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών, με ευθύνη Κυβερνήσεων και Δήμων Αθηναίων και Ζωγράφου έχουν μέχρι σήμερα παραχωρηθεί περίπου 515 στρέμματα, δηλαδή μόλις το 53% της συνολικής έκτασης. Στο υπόλοιπο 47% (450 περίπου στρέμματα) που δεν έχει παραχωρηθεί περιλαμβάνονται: α) Το Δυτικό στρατόπεδο Βαρύτη (όμορο προς το Νοσοκομείων Παίδων, το Δημοτικό Άλσος Χωροφυλακής και το Δημοτικό Άλσος Ζωγράφου), το οποίο παραμένει ανενεργό από το 1990, και β) το στρατόπεδο Φακίνου, μεταξύ του φυτωρίου του Δήμου Αθηναίων και της ανοιχτής κοίτης του ποταμού Ιλισού (πλάι στη Λ. Κατεχάκη, προς την πλευρά του Παπάγου), εντός του οποίου ρέει παραπόταμος του ποταμού Ιλισού.

5. Παρέχει τη δυνατότητα κατασκευής νέων κτηρίων στη ζώνη Δ2 (περιφερειακή ζώνη). Σύμφωνα με δημοσιεύματα, υπάρχει βούληση να ανεγερθούν κι άλλα κτίσματα στο χώρο της Πολυτεχνειούπολης, ενώ ο Ν. 3638/2008 προβλέπει νέο τεράστιο οικοδόμημα συνολικής επιφάνειας ορόφων 28.000 τ.μ. και ύψους 27 (!) μέτρων με ελικοδρόμιο δίπλα στο κτίριο Χωροφυλακής και ο Δήμος Αθηναίων προκρίνει νέες κατασκευές 2.000 τ.μ. για τη στέγαση υπηρεσιών της Διεύθυνσης Πρασίνου εντός του φυτωρίου του Δήμου Αθηναίων, δηλαδή στον ίδιο τον πυρήνα του Πάρκου (ζώνη Δ1).

Οι νέοι αυτοί θύλακες εξαίρεσης στην περιοχή δυτικά της λεωφόρου Κατεχάκη, έρχονται να προστεθούν στις ήδη υφιστάμενες εξαιρέσεις των περιοχών (κτήρια ΕΡΤ, ΕΥΠ και Υπουργείου Δικαιοσύνης), διαμορφώνοντας έντονες ασυνέχειες στην έκταση και υπονομεύοντας τον χαρακτήρα και την ενιαία λειτουργία του χώρου. Επιπλέον, τέτοιες χρήσεις ενισχύουν την απαίτηση για κυκλοφορία όλο και περισσότερων οχημάτων στο Πάρκο, εκεί δηλαδή που θα έπρεπε να υπάρχουν μόνο πεζόδρομοι και ποδηλατόδρομοι.

6. Παραπέμπει πληθώρα σπουδαίων ζητημάτων στις καλένδες των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) τα οποία θα καταρτίσει κατά Ν. 4685/2020 το ΥΠΕΝ.

Δυστυχώς, οι αρμόδιοι ΟΤΑ (Περιφέρεια Αττικής, Δήμοι Αθηναίων και Ζωγράφου) στηρίζουν την ΣΜΠΕ. Μάλιστα, ο Δήμος Αθηναίων αγνόησε την ομόφωνη θετική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου 522/06.03.2014, η οποία είχε προκύψει κατόπιν διεξοδικής συζήτησης και έρευνας διαπαραταξιακής επιτροπής σε συνεργασία με φορείς, και περιελάμβανε θέσεις σχεδόν ταυτόσημες με τις προτεινόμενες από τις συλλογικότητες.

Επιπλέον, επιχειρηματικά συμφέροντα, καταπατητές, και Δημοτικές Αρχές όμορων δήμων που με πρόσχημα τις «κοινωνικές ανάγκες» και την «ανάπτυξη» επιδιώκουν τη νομιμοποίηση αυθαίρετων στον Υμηττό. Άλλωστε, πρωτοστάτησαν με προσφυγές στο Συμβούλιο Επικρατείας για την ακύρωση του ΠΔ της 14.06.2011.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτάσθε:

Κύριε Υπουργέ,

Πώς και πότε προτίθεστε να ενεργήσετε προκειμένου να ανακληθεί η από 16.07.2020 Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και να διορθωθεί ως προς τα λίαν προβληματικά σημεία της όπως προαναφέρθηκε;

Πώς και πότε θα μεριμνήσετε ώστε τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια να ενσωματώσουν τα Σχέδια Γενικής Διάταξης της ομάδας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης;

Πώς και πότε προτίθεστε να ενεργήσετε προκειμένου να απομακρυνθούν όλες οι ασύμβατες με τον χαρακτήρα του Πάρκου χρήσεις και κατασκευές, να απαγορευθεί οποιαδήποτε άλλη ανέγερση σε όλη την έκτασή του, να ανακαινιστούν τα ωφέλιμα κτήρια και να παραδοθούν στο κοινό για ήπιας μορφής πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες;

Πώς προτίθεστε να εξασφαλίσετε τον αποκλειστικά δημόσιο χαρακτήρα της διαχείρισης του Μητροπολιτικού Πάρκου Γουδή και όλων των εκεί χρήσεων;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Βουλευτής Α΄ Αθηνών, Μέρα25